

Provinciale Monumenten Noord-Holland

Provincie Noord-Holland

Gemeente:

Hollands Kroon

Plaatselijke aanduiding:

Barsingerweg 10

1766 GD Wieringerwaard

Kadastrale aanduiding:

Kad. gemeente:

Wieringerwaard

Sectie:

B

Nummer: 562

Datum foto's:

5 augustus 2019

Kadastrale kaart situatie (september 2019)

Inleiding

STOLPBOERDERIJ van het afgeleide Noord-Hollandse type. Voor wat betreft de datering vermeldt de oudste aangetroffen bron (Acten van transport uit het Oud Rechterlijk Archief van Wieringerwaard) het pand in 1755 als belending. De diaconievoogd Gerrit Stins heeft de boerderij op 23 november 1796 gekocht op een openbare verkoping uit de nalatenschap van Barber Pieters Smit en Arien Janszons Snijer. In 1827 verkoopt Stins de boerderij aan Cornelis Horn. Na het overlijden van Horn in 1831 koopt Klaas Schenk het pand op een openbare verkoping uit nalatenschap. In de tweede helft van de negentiende eeuw wordt het bedrijf bezit van de familie Groneman, die er een in de streek destijds vermaarde veefokkerij heeft ontwikkeld. De stolp en het erf zijn een ensemble langs het door grote doorzichten doorbroken lint langs de Barsingerweg.

Aanpassingen

Alhoewel het pand diverse malen is aangepast is de hoofdstructuur nog afleesbaar, zoals het dubbele vierkant, de koestal en de dars. De twee slaapkamers op de verdieping aan de zuidgevel zijn in 1908 gerealiseerd. Volgens mondelinge mededeling van de bewoner (in 2019) zijn alle gevels gezandstraald en opnieuw gevoegd en bleven de bestaande gevels gehandhaafd. Een buiging ('golf') in het metselwerk van de westelijke muur, ter plaatse van een oude boom, duidt op de ouderdom. De houten goten zijn omstreeks 2009 vernieuwd en voor een groot deel van zink voorzien. Houten luiken, die bij een eerdere beschrijving in de stolp los stonden opgeslagen, zijn in 2019 niet meer aangetroffen.

Het gebouw is in gebruik als woonboerderij.

Omschrijving

Exterieur en indeling:

De stolp is boven de plint opgetrokken uit paarsrode baksteen gemetseld in halfsteens verband en kruisverband onder een rieten schilddak met een onderste dakstrook van zwart geglazuurde en rode Hollandse pannen. Het zuidelijke dakschild is geheel met zwart geglazuurde tuiles du nord bedekt. De nok heeft een rij nokvorstpannen. In het noordelijke en oostelijke dakvlak zit hoog bij de nok een kistgat met een raampje. De structuur van het afgeleide Noord-Hollandse type is nog afleesbaar in de indeling en opbouw. Het gebouw is geconstrueerd op een dubbel vierkant. De stijlen van deze constructie rusten op penanten van gele baksteen. De ruimte binnen de stijlen diende voor stro- en hooiopslag.

In de **zuidgevel** zijn vijf schuiframen en twee ingangen opgenomen. Hier liggen de woonvertrekken in de zuidelijke buitenstijlruimte. Bij de verbouwing van omstreeks 1907 - 1908 zijn boven de woonvertrekken twee slaapkamers aangebracht. Op passende wijze is daartoe in het zuidelijke dakschild een groot dakhuis geconstrueerd met lichtopeningen onder zadeldak met overstek voorzien van gesneden windveren, hoekpinakels en een rijk versierde makelaar, en twee banninggoten met gedecoreerde metalen beugels. Tegen de zuidgevel is een smeedijzeren en gietijzeren hek (waarvan stukken in slechte staat verkeren).

De **oostgevel** bevat nog acht kleine, vierkante koeramens en een modern klein venster. Het vee werd gestald in de oostelijke buitenstijlruimte.

De **westgevel**, waar zich de dars bevond met plaats voor rijtuigen, heeft een mandeur met bovenlicht en drie vierruits vensters. Het zuidelijke gedeelte van de westgevel eindigt in een aparte topgevel met gesneden houten dakrand. Nog in 1866 werd de representatieve functie benadrukt doordat deze gevel een klokgevel was met aan de hoeken natuurstenen voluten.

Aan de **noordzijde** liggen nog enkele woonvertrekken. Mogelijk was op deze plaats voorheen de zogenaamde "korte regel" voor stalling van vee of paarden. De noordgevel bevat de ingang naar de koestal (links), drie schuiframen en de darsdeuren (rechts). De deuren zijn voorzien van zes metalen smeedijzeren gehengen en een groot uitzetijzer. Het dak springt ter plaatse in ten behoeve van deze darsdeuren.

Interieur:

Centraal in het interieur van de stolp staat het dubbele vierkant. Bij de koestal en het woongedeelte is het balkenplafond nog grotendeels intact. Aan de oostzijde heeft de wand van de voormalige lange regel (tussen het vierkant en de buitenstijlregel) twee stukken houten wand, met in de wand een deur en metalen geheng. In de buitenmuur van het woongedeelte enkele metalen roosters. De gemetselde schoorsteen is aan de zuidelijke vierkantwand aanwezig en heeft op de verdieping een opening voor het roken van vlees (zonder spekluik), maar

deze steekt niet meer boven het dakvlak uit. Het noordoostelijke deel van de koestal heeft nog meerdere elementen zoals de koestand, de koegang met vierkante grijze tegels, een gemetselde grup en een waterbak. Enkele noordelijke houten koestijlen, die de koevakken afleesbaar maken, zijn door het schuren van de koeien afgesleten.

Bijgebouw:

De noord-oosthoek van de boerderij is via een gang verbonden met een kleiner, zelfstandig opgevatte **bijgebouw** van een bouwlaag op rechthoekig grondvlak, onder zadeldak bedekt met overwegend zwart verglaasde Hollandse pannen met een aangekapt gedeelte met een houten beplanking. In dit kleine gebouw is een woonkeuken opgenomen, terwijl het aangekapte gedeelte mogelijk voor veestalling was bedoeld. In het interieur zijn houten elementen met detaillering waaronder een steile afneembare trap, zuidelijk een houten bedstede, en westelijk scheidt een houten wand met kast en manteling van schouw een woongedeelte af.

Terrein

De boerderij is gesitueerd op een erf langs de Barsingerweg. De stolp met bijgebouw en metalen hek is een ensemble dat door de samenhang met grasvelden en borders met lage en hogere begroeiing en geboomte een beschut milieu vormt en een samenhangend geheel in het weidse polderlandschap.

Waardering

De stolp is van belang vanwege de volgende waarden:

Cultuurhistorische waarde

- als zeldzaam gaaf gebleven element uit de geschiedenis van de landbouw en veeteelt in Noord-Holland;

Architectuurhistorische waarde

- vanwege de gave hoofdvorm, de gevelindeling en de detaillering en vanwege het materiaalgebruik;

Situationele en ensemblewaarden

- vanwege de zeer herkenbare ligging als ensemble van stolp, bijgebouw en hek omgeven door geboomte op het erf langs de Barsingerweg;

Zeldzaamheid

- als typologie zeldzaam geworden voorbeeld van een vermoedelijk achttiende eeuwse of oudere veeteeltbedrijf in de Wieringerwaardpolder.

Tot het hierboven vermelde monument behoort al hetgeen door bestemming of anderszins rechtens onroerend is.

De redengevende omschrijving is vastgesteld op 7 juli 2020 onder GS-nr. 1201530/1447809.

Archief:

-Alkmaar, Regionaal Archief Noord-Holland, Archief 1279, Bouwvergunningen gemeente Wieringerwaard, 1904-1970, bestand 17.

Noordelijk deel van stolp en bijgebouw

Zicht vanuit het zuidwesten op stolp, erf en geboomte

Noordgevel met darsdeur

Westgevel

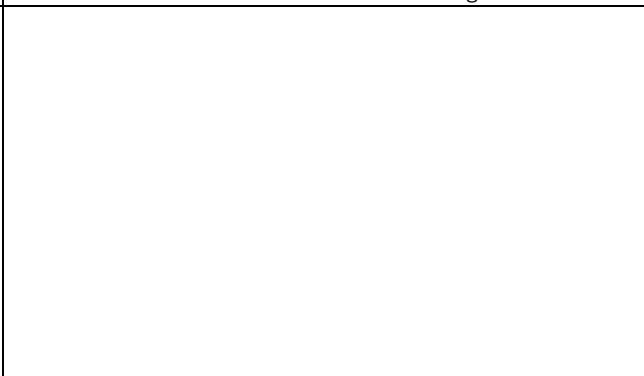
Zuidgevel met hekwerk

Houten versierde makelaar zuidgevel

Oostgevel

Kap met nok, zicht naar noordschild

Een van de gebintstijlen op verdieping

Schoorsteen met opening van spekluk

Tegelverharding koegang

Houten wand (rechts) bij koestal

Deel van deur in houten wand bij koestal

Grup koestal

Een van de ventilatie-roosters woongedeelte

Deel van het hek

Bijgebouw:

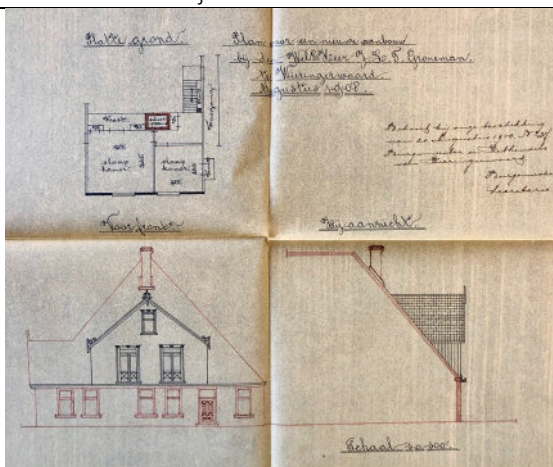
Zuidgevel bijgebouw

Noordelijke lage aanbouw bijgebouw

Houtsnijwerk detail in interieur

Verbouwing verdieping zuidzijde, 1908 (Alkmaar, Regionaal Archief Noord-Holland)